

S. I nsl. je pleniti populari, extirpare, grassari; pa tudi pleniti implere, plenjati p. žito plenja letos ali je polno, stsl. plünū plenus, pol. plenny fertilis; plēn m. exuviae.

Šolske stvari.

Iz številstva. Kako se otroci vadijo šteti. Dve. Pokaži mi roko! Koliko rok kažeš? Pokaži mi še eno roko! Koliko imaš sedaj rok? Koliko rok ima vsaki iz med vas? (Ravno tako naj se prša po očeh, licih, ušesih i. t. d.) Kaj imate na životu po dvakrat?

Tone, pojdi sim k mizi! Koliko dečkov imam pri mizi? France pojdi tudi ti sim! Koliko jih sedaj tù stoji? (Ravno tako naj učitelj govori o dveh perstih, knjigah, tablicah, certalnikih itd.)

Koliko konj ali volov vpregajo navadno pred oralo? Koliko rogov ima vol? Po koliko nog imajo tičf?

Naredi na tablo eno čerto, potem pa še eno zraven; koliko jih je? Tù denem na mizo eno jabelko, potem še eno zraven; koliki jabelk imam na mizi? Koliko je ena pa še ena? Kedar štejemo, rečemo: ena, dve. Kaj je več ena, ali dve? Če štejemo naprej, kaj rečemo naj pred, kaj pa potem? Reci večje število pred, potem se le malo! Štej nazaj!

Tù na tablo naredim en križec in še en križec; koliko križcev je sedaj tù? Recite: En križec in en križec sta dva križca i. t. d. Kratko se reče: Ena in ena ste dve.

Koliko perstov vam kažem? (dva.) Koliko je to perstov? Ako pa en perst pripognem in skrijem, ali sedaj še vidite dva persta? Koliko perstov sem skrìl? Koliko perstov še ostane, če od dveh enega skrijem? Reče se: Ena od ene ostane ena.

Tù pri meni sta dva dečka; če gre eden nazaj, koliko jih je še tù? Rečemo tudi: Dva, manj eden, ostane eden.

Tù na mizi imam dve jabelki, pa obe denem zopet nazaj v žep; koliko jih ostane na mizi? Reče se: Ena od ene ostane nič. Koliko tedaj ostane, če od dveh dve vzamem? Če od dveh samo eno vzamem? Če od ene eno vzamem? Tù vam pokažem zopet dve jabelki in ji denem terdo vkup; koliko jih je? Sedaj pa te dve jabelki denem vsak sebi; iz koliko jabelk ste bili tedaj narejeni dve jabelki? Reče se: Dve jabelki ste iz ene in še ene; — ali: število dve je iz ene in še ene. Pravimo tudi: Dvakrat ena je dve. Ako pa bi si dva dečka razdelila dve jabelki, koliko jih dobí eden? Reče se: Če se dve deli v dva dela, dobí vsak eno. Tone ima dve peresi, ti pa le eno; koliko jih ima prvi več kot drugi, in koliko jih ima drugi manj kot prvi? Neródna Liza je včera ubila kozarec, danes pa zopet enega; koliko jih je že ubila? Ti si imel en sold, oče pa ti dajó še enega; koliko jih imaš? Pred hišo ste stali dve lipi, pa pride hud vihar in eno podére; koliko lip je še pred hišo? Ti si imel dva solda, pa si enega dal revežu; koliko jih imaš še? Jožef je lovil ribe in vjel dvakrat vselej eno ribo; koliko jih je vjel?

Neža in Marica dobé obé vkup dve présti; koliko jih bode imela ena? Tinče ima dva svinčnika, Mihec pa le enega; koliko jih ima Mihec manj? Pri vas imate dva konja, pri sosedu pa le enega; kje jih imajo več in koliko več? Pri sosedu imajo dve kravi; pri vas imate tudi dve kravi; kje jih imajo več?

Zapišimo številko »dve«! Pišimo še:

$$1 + 1 = 2, 2 - 1 = 1, 2 \times 1 = 2, 1 : 1 = 1, 2 : 1 = 2, \\ 2 : 2 = 1 \text{ i. t. d.}$$

Koristne stvari.

Starši, učitelji, skerbite da mladina ne bode prezgodaj pila ali kadila tabaka!

Zeló škodljiva navada, da posebno po mestih pa tudi že kmečki dečki kadé smodke, se tú pa tam med zanemarjeno mladino vedno bolj širi. Kam to pelje, vidi vsak, kdor količkaj prevdarja žalostne nasledke te škodljive razvade. Starši in učitelji naj tedaj vestno pazijo, da si mladina ne bode s tabakom prezgodaj zavdajala. Učitelj naj že malim učencem kaže, kako ostudno in škodljivo je, če se otroci vadijo tabaka, naj to naravnost prepoveduje in pri zanemarnjenih otrocih tudi oestro kaznuje. Večjim učencem, posebno v nedeljski šoli, naj pa učitelj o tem na serce govori in naj jih podučuje, kako škodljivo je mladim ljudem, če kadé tabak. Pripoveduje naj tako le:

Tabak se prišteva med tiste zelišča, ki človeka omamijo in omotijo, torej je tudi sploh zdravju škodljiv. Vsak vé, tisti pa, kateri tabaka še niso vajeni in ga piti začenjajo, sami skušajo, da jim po njem težave dela, se iz želodca vzdiguje, glava boli, se po nji vertí, in jim tudi večkrat bljuvanje prizadeva. Kdo bo tedaj terdil, da tabak zdravju ne škoduje? Res je sicer, da, kdor je tabaka že navajen, unih težav po njem nič več ne čuti; pa mu vendar le, toda bolj skrito in ne tako nanagloma, škoduje. Po tabaku se 1) zobje sperhnejo in se tabakarju toliko hitreji zdrobé, kolikor poprej ga je začel piti. 2) Tabak vse čutnice nekako razdraži, podvneha in prevzame; torej tabakarju vse vpade, da se mu celó nič, še govoriti ne ljubi, kedar tabaka nima. 3) Tabakar veliko slin izpljuje, ktere so človeku tolikanj potrebne, da se ž njimi jedila dobro premešajo, in da jih potem želodec ložji premelje in prekuha; zato tabakarji nimajo kaj dobrih želodcev — tabak jim bolj ko jed diši. Kakošno moč pa od tabaka dobivajo, če jim jed ne diši?